

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผ้าทอพื้นบ้าน กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าทอกลุ่มบ้านห้วยพุน ตำบลตะกรบ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นงานวิจัยที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญต่อการพัฒนาผ้าทอพื้นบ้าน 3 ส่วน ซึ่งต้องศึกษาและพัฒนาควบคู่กันไปอย่างบูรณาการ คือ การศึกษาพืชให้สีในท้องถิ่น การพัฒนาลวดลาย การออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพืชให้สีในท้องถิ่นมาย้อมสีผ้าจากธรรมชาติ เพื่อสร้างลวดลายผ้าที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนและเพื่อสร้างตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งจะนำผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกสีธรรมชาติในรูปแบบใหม่ไปสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และเป็นการแสดงตัวตนที่ชัดเจนของผ้ายกดอกสีธรรมชาติบ้านห้วยพุนต่อสังคม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผ้าทอห้วยพุน มีพัฒนาการด้านความเข้มแข็งของกลุ่มอย่างต่อเนื่องโดยการสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนตำบลตะกรบ และด้วยฐานความรู้การทอผ้าจากชุมชนไทยมุสลิมตามระบบเครือญาติ กระบวนการทอผ้าได้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นต่อรุ่นอย่างมิขาดสาย

รูปธรรมที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

- กระบวนการสืบค้นเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ที่ย้อมจากพืชพรรณเฉพาะถิ่น จำนวน 25 พืชพรรณ ที่สามารถสร้างสรรค์สีได้หลากหลาย
- กระบวนการฟื้นฟูภูมิปัญญาการสร้างลวดลาย โดยอาศัยการถอดรหัสลวดลายจากภูมิปัญญาดั้งเดิม อีกทั้งการใช้เส้นใยฝ้ายแกมไหม ประยุกต์เป็นลวดลายใหม่จำนวน 4 ลวดลาย
- ตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ใหม่ แต่บอกเรื่องราวชุมชนได้ชัดเจน เป็นเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน

กระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงกันดังที่ได้กล่าวแล้ว คงช่วยให้กลุ่มทอผ้าสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้อย่างมีคุณภาพและคุณค่า นำไปสู่การพัฒนาอาชีพให้เข้มแข็งยั่งยืนที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองของชุมชน

This participatory action research (PAR) for the development of home-woven cloth, a case study of woven cloth at Ban Huipun, Ban Takrob, Amphoe Chaiya, Surat Thani comprised 3 – integrated programs of study and development planned for the betterment of the cloth. They were a survey for kinds of plants that yield dyes in the local, amelioration of the patterns, and creation of its own mark as well as packaging. Accordingly, the aims of the study were to cloth, to create cloth patterns of its own entity, and to invent mark and packaging to suit the local handicraft. The product, the natural – dyed brocade cloth in its own brand name would be registered as OTOP quality assurance and to be well recognized as an outstanding kind of cloth of the Ban Huipun by the outside communities.

The findings are as follows :

The steadfastness of the Ban Huipun weaving group has been continually developed through the support provided by the Tambon Administration Organization of Takrob and, particularly, the weaving knowledge – base of the kindred Thai – Muslim community, which make the weaving abilities to be persistently and continually carried down from one generation to the next.

Following are the clear and concrete indications acquired from the study :

- The surveying process, learning, and creating of knowledge body regarding the dyes from the 25 kinds of plants in the local, which can be resulted in varieties of dyes.
- The recuperation process of the indigenous knowledge for cloth designs by decoding the original knowledge inherited as well as the creation of 4 new designs applying blended fabric of cotton and silk.
- The new mark and packages of the product which clearly reflect the community's background become the community's pride

The ongoing development will make the weaving group at Ban Huipun to meet standard as a product of quality, to be solidified and sustainable career in the community, what is more, the learning process and development, which is the right direction for a self help community are attained and accepted.